

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.изк. Елисавета Борисова Вълчинова-Чендова,

*Институт за изследване на изкуствата – БАН,
Нов български университет*

за дисертационния труд на тема

**„СПЕЦИФИКА НА КОЛОРАТУРНОТО ПЕЕНЕ В ОПЕРНОТО
ТВОРЧЕСТВО НА ДЖОАКИНО РОСИНИ.
ИЗПЪЛНИТЕЛКИ НА НЯКОИ ВОКАЛНИ ПАРТИИ ОТ
ЕПОХАТА НА КОМПОЗИТОРА“**

За присъждане на образователна и научна степен „доктор“,

проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Автор: ГАЛИНА ГЕОРГИЕВА ГЕОРГИЕВА

докторант в Националната музикална академия
„Проф. Панчо Владигеров“ – София

Авторът на дисертационния труд Галина Георгиева има дългогодишна практика като вокален изпълнител, тя е колоратурен сопран, а през 2017 завършва магистратура по специалността „Класическо пеене“ в НМА „Проф. П. Владигеров“ в класа на проф. Илка Попова и проф. д-р Николай Моцов.

В увода на труда са посочени мотивите за избора на темата и написването му, които се основават и на професионалната ѝ пристрастност към обекта на изследване. Очертан е периметърът от проблеми, които ще бъдат коментирани.

Разглеждането на „спецификата на колоратурното пеене в оперите на Росини“ е от гледна точка на неговата „многогранна компетентност“, която

е „от огромно значение както за оформянето на музикалния текст, така и за работата му с певците. Вокално-техническите умения на композитора са и важен фактор по отношение спецификата на създадените вокални творби“. Специален акцент в труда е посветен на феномена „сопрано сфогато“ – „явление изключително и типично за ранния XIX век и по особен начин се вписващо се в спецификата на колоратурната изразност във вокалните творби на Росини“.

Структурата на дисертационния труд е организирана в увод, три глави, обобщение-заключение, използвана литература, приложения с посочени клавири и партитури, приноси на дисертационния труд. Общо 177 с.

В **увода** е коментирано мястото на Росини – „емблематична личност за италианската опера“, като композитор, певец, диригент, пианист и вокален педагог. С оглед темата на дисертационния труд е изведен приносът му за белкантовото и виртуозното пеене в музиката на Италия и света. Като основна за текста е въведена формулировката на руската изкуствоведка Анна Евгениевна Хофман – „за да се постигне адекватна интерпретация и научна преценка на вокалното творчество на Росини, то следва да се разглежда като последен етап в развитието на изкуството на белкантото, обединило традициите на италианското певческо изкуство от неговото време, наследило и тези от предшестващото столетие. За този последен етап красотата на вокала била главна естетическа ценност и художествена същност“.

Основните цели и задачи на дисертацията са три (цитирам):

– изследване и формулиране на специфики на стила и колоратурната изразност в оперни партии на Росини за женски гласове, включително в контекста на особеностите на видовете гласове на певиците-съвременнички на Росини;

– установяване на връзката, влиянието и отражението на тези гласове върху оперното колоратурно творчество на композитора и неговите специфики;

– изследване на обусловените от спецификите на тези гласове особености на изпълнителската практика и подход към репертоара при женските гласове в епохата на Росини и днес и тяхната универсалност.

Още в увода са посочени основните приноси на дисертационния труд (формулирани са и в заключението), като са изтъкнати: „новият и различен ракурс на изследване и интерпретиране на проблематиката, свързана с аспектите на взаимодействие между композитор и изпълнител, взаимната обусловеност на творческия резултат и произтичащите от това взаимодействие специфики на вокалното творчество и изпълнителската практика...“, както и „феноменът „сопрано сфогато“, съчетаващ универсални вокални характеристики“, който, както Галина Георгиева подчертава, „не е изследван в българската литература“, въведен е и „нов и различен подход към този феномен като към явление, неразривно свързано с оперното творчество на композитора за женски гласове и обуславящо съответни негови специфики“.

Тук е необходимо да направя следния коментар върху посочените намерения и приноси, заявени в увода. Разработки върху подобни теми изискват широки познания и подробен коментар на съществуващата литература. Ограничаването преди всичко в източници на руски език (вкл. преведени на руски език) не може да бъде убедителна „информационна основа“. Не е направен аналитичен обзор на текстове и на други езици (главно на италиански и на английски език). А представените биографии са цитирани от различни, вкл. и по-популярни източници. Не отричам наситения информативен характер на дисертационния труд, той е интелигентно написан и четивен, и това са несъмнени негови достойнства. Направи ми впечатление, че цитираният текст „Белканто (Красивото пеене

– исторически ескизи)“ като линк към „Галерия на думите“ няма посочен автор – това е Андрей Найденов (<https://galerianadumite.bg/index.php/belkanto-krasivoto-peene-istoricheski-eskizi/>).

Конкретно за отделните глави.

Първа глава (с. 15 – 81) има въвеждащ за темата на изследването характер. Посветена е на същностния въпрос за ролята на Росини за развитието на вокално изпълнителското изкуство и обновлението на оперния жанр през първата половина на XIX век. В най-общ исторически контекст са изведени характерни черти на Росиниевата вокална школа, като специални акценти за спецификите на стила и колоратурната изразност. Тази глава е балансирано разгърната в пет подглави, като централна за темата е петата подглава „Росини и белкантото и колоратурното пеене“ и акцентът в нея „Белкантото и колоратурното пеене като техника и стил и характерните им черти в оперното творчество на Росини“.

Втората глава (с. 82 – 126) въвежда кратки портрети на 14 известни Росиниеви изпълнителки, които са негови съвременнички, за които са създавани вокалните партии в опери му. Авторката успява да изведе и проследи приноса им за белкантовото и колоратурно пеене, очертавайки тяхната индивидуалност.

В третата глава (с. 127 – 157) първо е въведен по-теоретичният проблем за „сопрано сфогато“. Неговите специфики и разновидности са очертани чрез особеностите на вокалната типология на женските гласове в епохата на Росини. Следват отново биографични представяния на изпълнителки (Хенриете Зонтаг и Аделина Пати), както и на Росиниеви певици от XX и XXI, които са пример за съвременни варианти на „сопрано сфогато“. Отговаряйки на формулираната трета цел на труда, тази глава би могла да бъде разгърната в посока и на по-подробно проучване на базата на

съществуващи материали, интервюта и прочее на български Росиниеви певици от миналото и съвременността, и това несъмнено би било принос на труда. (Веселина Кацарова например е представена в стила на популярните сайтове и рецензии.)

В заключението са подчертани изложените вече изводи в трите глави.

Накрая са представени отново приносите, те са 7 и обобщават идеите в текста.

Осъществени са **3 публикации**, части от дисертационния труд, включени в научни сборници от докторантските четения на НМА (2019, 2020, 2021).

Авторефератът (64 с.) подробно резюмира текста на дисертационния труд.

Заключение: **Имайки предвид преди всичко наситения информативен характер на труда за българския читател, вкл. посочения нотен материал, и заложените идеи, които обединяват цялата проблематика, предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Габриела Георгиева Георгиева за дисертационния труд на тема „Специфика на колоратурното пеене в оперното творчество на Джоакино Росини. Изпълнителки на някои вокални партии от епохата на композитора“ образователната и научна степен „доктор“, проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.**

Пожелавам на авторката по-нататъшна още по-задълбочена работа върху тази тема.

София, 20.08.2022